

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 648'e 1 inci Ek)

Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/681)

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/681

Karar No.: 41'e 1 inci Ek

26.4.1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bilindiği gibi, Komisyonumuzun 14.4.1994 tarihinde yaptığı 47 nci birleşiminde görüşülüp kabul edilmesiyle Yüksek Başkanlığa sunulan ve Başkanlıkça 648 S. Sayısı olarak bastırılıp dağıtılan "Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Genel Kurulun 20.4.1994 tarihli 92 nci birleşiminde görüşülmeye başlanmış, ancak 21.4.1994 tarihli 93 üncü birleşiminde 5 inci maddesinin kabulünü takiben, 6 ncı ve müteakip maddeleri verilen önergelerle birlikte konunun yeniden incelenebilmesini teminen, İçtüzüğün 89 uncu maddesi uyarınca Komisonumuza geri verilmesi talep edilmiş ve bu talep görüşülmeksizin yerine getirilmiştir.

Komisyonumuza geri verilen 6 ncı ve müteakip maddeler ile bunlara ilişkin önergeler, Komisyonumuzun 26.4.1994 tarihinde yaptığı 50 nci birleşiminde Hükümeti temsilen Maliye Bakanının Başkanlığında Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla yeniden incelenip görüşülmüştür.

Görüşmelerde; ekonomik istikrar tedbirleri konusunda her kesimden destek verildiği ancak, yasal düzenlemelerin hazırlanması sırasında gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerektiği, bankaların ve müteahhitlerin Net Aktif Vergilerinin hesabında ortaya çıkan teknik sorunların çözümüne ihtiyaç duyulduğu ancak, bunun daha önce düşünülmesi gerektiği, herkesin fedakârlık yaptığı bir dönemde iş dünyasının da üzerine düşeni yapması gerektiği, gelir sağlanması amacıyla imalat sanayi sektörünün kaldıramayacağı bir yükün altına sokulduğu, yapılması istenilen değişiklikler sonucunda vergi paketinden beklenen 70 trilyonluk getirinin gerçekleşmesinin mümkün olamayacağı gibi görüş ve eleştirilere verilen cevaplarda ise;

Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında ortaya çıkan bazı tereddütlerin giderilmesi ve kamuoyunda meydana gelen yanlış yorumların açıklığa kavuşturulması amacıyla Komisyonumuzda yeniden görüşülmesi gereğinin hâsıl olduğu, muhtelif kesimlerden gelen bilgiler ışığında varsa yanlışlıkların düzeltileceği, doğrunun ve iyinin bulunmaya çalışılacağı, bankaların varlıkları arasında gözüken ve esasen üzerinde tasarruf hakları bulunmayan mevduat munzam karşılıkları ile disponibilitelerin aktif toplamında dikkate alınmasının teknik olarak doğru bir uygulama olamayacağı gibi, bankacılık sektöründen beklenen Net Aktif Vergisi tutarını da azaltmayacağı, yıllara sari inşaat ve onarım işleri yapanların net aktifinin hesabında inşaat maliyetinin esas alınmasının bir taraftan haksız vergi uygulamasına neden olacağı gibi diğer taraftan vergi tekniği bakımından da yanlış olacağı, bu durumun ortadan kaldırılması ve hakkaniyete uygun bir hesaplamanın yapılabilmesi için, inşaat işlerinde 1993 takvim yılında yapılan har-

camaların Net Aktif Vergisinin hesaplanmasında dikkate alınacağı, daha önceki giderlerin dikkate alınmamasının uygun olacağı, Kamu İktisadî Teşekkülleri ile belediyelerden olan vergi alacaklarının tahsil edilemediği ve gün geçtikçe büyük meblağlara ulaştığı, Vergi İdaresinin de yasal engeller nedeniyle bunlara müeyyide uygulamayamadığı, vergi alacaklarının tahsil edilebilmesi ve bu müesseselere borçlarını ödemeleri konusunda bazı zorlamalar yapılabilmesi için kanunî bazı düzenlemelerin yapılmasının gerektiği, vergi paketinden 70 trilyon liranın üzerinde bir gelir beklendiği ve yapılması düşünülen yeni düzenlemeler sonucunda bu miktarda bir azalma olmayacağı, Net Aktif Vergisinin beklentisinin ise; 7.7 trilyon lirası bankacılık sektöründen, 2.3 trilyon lirası inşaat sektöründen, 8.4 trilyon lirası sanayi sektöründen, 1.6 trilyon lirası 1 inci sınıf tüccarlardan, 8.3 trilyon lirası 2 nci sınıf tüccarlardan, 0.7 trilyon lirasının da serbest meslek erbabından olmak üzere toplam 29 trilyon olduğu belirtilmiştir.

Yapılan bu görüşmeleri takiben, Genel Kurulda verilen önergeler de gözönünde bulundurulmak ve Komisyonumuzun daha önce görüşerek kabul ettiği metin esas alınmak suretiyle 6 ncı ve müteakip maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeleri sırasında Net Aktif Vergisinin, Öz Sermaye Vergisi şekline dönüştürülmesini öneren 6 ncı ve 7 nci maddelerle ilgili önergelerin, kabul edilen 5 inci maddedeki Net Aktif Vergisi ile ilgili düzenlemeye aykırı olacağı görüşüyle kabulünün mümkün olmadığı, 14 üncü maddeye teşvik belgeleri ile ilgili olarak eklenmesi öngörülen cümlelerin uygun görülmediği, diğer maddelerle ilgili önergelerin ise genel esaslar dışında ayrıntıyı içerecek şekilde düzenlendiği tespit edildiğinden benimsenmesinin mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

Komisyonumuz metninin;

6 ncı maddesi; 1 inci fıkrasına, inşaat şirketlerinin aktifinde yer alan birikmiş inşaat maliyetlerinden 1993 yılı hesap dönemine ait olanları Net Aktif vergisine tabi tutulmasını sağlayacak bir hükmün eklenmesi, son fıkrasının ise bankaların net aktiflerinin yarısı üzerinden Net Aktif Vergisi alınması doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

7 nci maddesi; 2 nci fıkrasının ilk cümlesinin Net Aktif vergisinin taksit sayısının 3'den 5'e çıkaracak şekilde değiştirilmesi suretiyle,

10 uncu maddesi; 1 inci fıkrasının (c) bendine, yatırım fon ve ortaklıklarının bu tasarı ile getirilen vergilere tabi olmamalarını temine yönelik bir hüküm ilavesi suretiyle,

13 üncü maddesi, 3074 Sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun Akaryakıt Tüketim Vergisi hâsılatının dağıtımını düzenleyen 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasına, bitkisel ve hayvansal hastalık ve zararlılarla mücadele ve turizmi geliştirmede tanıtım amacıyla (m) ve (n) bentleri ilavesi suretiyle,

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa, sporcuların transfer ücretlerinden % 15 oranında Gelir Vergisi tevkifatı yapılmasını düzenleyen Geçici 40 ıncı madde ilavesini öngören yeni 15 inci madde eklenmesi suretiyle,

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 70 inci maddesinin 1 numaralı bendini, 233 sayılı KHK hükümlerine tabi kuruluşlar ile mahallî idarelerden kamu alacaklarının tahsilini sağlamak amacıyla, bu idarelerin bazı mallarının haczi imkânını getirecek şekilde değiştiren yeni 16 ncı madde eklenmesi suretiyle,

2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay verilmesi Hakkında Kanuna, borçlarını kanunların öngördüğü sürelerde ödemeyen Büyükşehir Belediyeleri, Belediyeler ile İl Özel İdareleri ve bunlara ait veya tabi olup ayrı tüzelkişiliği olan kuruluşların bu borçlarının genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylardan kesilerek ödenmesini içeren ve aynı Kanuna Ek 4 üncü madde ilave eden yeni 17 nci madde eklenmesi suretiyle,

15.7.1963 tarihli ve 277 sayılı Kanunun 1 inci maddesini, 16 ve 17 nci maddelerde yapılan düzenlemelere paralel olarak, büyükşehir belediyeleri de dahil olmak üzere, belediyelerin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre ödenmesi gereken borçlarının tahsiline imkân sağlayacak şekilde değiştiren yeni 18 inci madde eklenmesi suretiyle,

8, 9, 11, 12 ve 14 üncü maddeleri aynen,

Yeni ilave edilen maddeler nedeniyle "Kaldırılan Hükümler" başlıklı 15 inci maddesi 19 uncu madde olarak, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 16 ve 17 inci maddeleri ise 20 ve 21 inci maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı, vergi kanunlarında yapılan değişikliklerin başlıkta görülebilmesini teminen "Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile 1.7.1964 Tarihli ve 488 Sayılı, 2.7.1964 Tarihli ve 492 Sayılı, 7.11.1984 Tarihli ve 3074 Sayılı, 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı, 31.12.1960 Tarihli ve 193 Sayılı, 21.7.1953 Tarihli ve 6183 Sayılı, 2.2.1981 tarihli ve 2380 Sayılı, 15.7.1963 Tarihli ve 277 Sayılı Kanunların Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ilyas Aktaş
Samsun
Sözcü
Alaettin Kurt
Kocaeli
Veli Andaç Durak
Adana
Gaffar Yakın
Afyon

(Muhalefet şerhim eklidir)
M. Nedim Budak

Ankara
(Muhalefet şerhim eklidir)

Melih Pabuççuoğlu
Balıkesir

Edip Safder Gaydalı
Bitlis

(Muhalefet şerhim eklidir)
Necmi Hoşver

Bolu
Mehmet Gözlükaya

Denizli
İsmail Köse

Erzurum

Güneş Taner
İstanbul

(Muhalefet şerhim eklidir)
Osman Develioğlu

Kayseri

(Muhalefet şerhim eklidir)
Mehmet Ali Yavuz

Konya

Mustafa Yılmaz
Malatya

Nevsat Özer
Muğla

(Muhalefet şerhim eklidir)
Hasan Peker

Tekirdağ

(İmzada bulunamadı)

Başkanvekili
Mehmet Dönen

Hatay

Kâtip

Hayri Doğan

Antalya

Timurçin Savaş

Adana

Bilâl Güngör

Ankara

Süleyman Hatinoğlu

Artvin

(Muhalefet şerhim eklidir)

Bahattin Şeker

Bilecik

Zeki Ergezen

Bitlis

(Muhalefet şerhim eklidir)

A. Adnan Türkoğlu

Çorum

İbrahim Yaşar Dedelek

Eskişehir

Z. Selçuk Maruflu

İstanbul

(Muhalefet şerhim eklidir)

Mehmet Alp

Kars

(İmzada bulunamadı)

Abdullah Gül

Kayseri

(Muhalefet şerhim eklidir)

Mustafa Ünalı

Konya

(Muhalefet şerhim eklidir)

Münir Doğan Ölmeztoprak

Malatya

(Muhalefet şerhim eklidir)

Yaşar Topçu

Sinop

Koray Aydın

Trabzon

(Muhalefet şerhim eklidir)

Vahdet Sinan Yerlikaya

Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

Ekonomik Denge için, yeni vergiler ihdası ile ilgili yasanın ilk 5 maddesi görüşüldükten sonra, yasa Plan Bütçe Komisyonuna iade edilmiştir. Plan-Bütçe Komisyonunun 26.4.1994 günü saat 10.30'da yapacağı toplantıdan (1) gece önce, Sayın Başbakan, Sayın Başbakan Yardımcısı ve diğer ilgililer konutta biraraya gelerek, yasa içinde yer alan "Net Aktif Vergisi" konusunda bazı değişiklikler yapmaya karar vermişlerdir. Bu husus TV'den gece beyan edilmiştir. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı bu toplantıya çağırılmamıştır. Plan ve Bütçe Komisyonu T.B.M.M.'nin en önemli komisyonudur. Parlamento geleneğinde, Başbakanlar Ekonomik-Mali Konularda daima Plan-Bütçe Komisyonu Başkanı ile çalışır, danışır ve görüşür.

Başbakanın ve milletvekili olmayan Başbakan Yardımcısının kendi aralarında anlaşıp, konuyu TBMM'ne getirmeleri ve bunun Plan-Bütçe Komisyonundan geçmesini istemeleri, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi, milletvekillerinin iradelerine ipotek koymaktır.

Yasa bir hafta önce komisyonda görüşülmüş, biz muhalefet olarak özellikle yatırımlar, sanayi ve ihracat, Bankacılık, Finansal kiralama, sigortacılık vs. sektörler üzerinde, olumsuz etkiler yaratılmadan, bu yasanın geçmesini önermiş, katkılarda bulunmuştuk. Bu değerlendirmelerimiz, hiç bir kişi ve kurumun etkisinde kalmadan, tarafımızdan vergi tekniği açısından, uzman görüşü ile dile getirilmiştir.

Hükümet ve iktidar partileri ise yasaya sahip çıkmışlar ve desteklemişler ve yasanın aynen geçmesini sağlamışlardır. Şimdi, bir haftadır neler olmuş, kimler devreye girmiştir ki, hangi etkiler meydana gelmiştir ki, yasa değiştirilmektedir.

Biz konuyu, Plan ve Bütçe Komisyonunun ve Milletvekillerinin iradelerine ipotek konulması açısından, değerlendiriyor, prensip olarak olumlu bakmıyor ve muhalefet şerhi veriyoruz.

Selçuk Maruflı
İstanbul

Güneş Taner
İstanbul

E. Sağder Gaydalı
Bilis

Nevzat Özer
Muğla

Münir Doğan Ölmeztoprak
Malatya

Süleyman Hatinoğlu
Artvin

Mehmet Budak
Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

Ekonomik İstikrar Paketi içinde yer alan "Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı"na aşağıdaki hususlar dolayısıyla muhalifiz.

1. "Ekonomik İstikrar Paketi" bütünüyle inandırıcı değildir, şöyle ki :

a) Mahallî seçimler öncesinde bütün partiler-mahallî idarelere yetki vermekten bahsederken, şimdi sanki Ekonomik Batak yeni oluşmuş gibi birtakım daraltmalar getirmek suretiyle "Eli Kolu Bağlı Belediyeler" oluşturma çabası ortaya konulmaktadır,

b) Bütçenin kanunlaşmasından bu yana ancak 3 ay geçmişken şimdi bu bütçe üzerinde "Tasarruf Tedbirleri" uygulanmak istenmektedir. Bu bir tutarsızlıktır.

2. Bu paketin uygulayıcısı Sayın Çiller bizzat itimat vermemektedir, Şöyle ki :

a) Udidem'den başlayarak bundan evvelki birçok projesi hedefine ulaşamamış fiyasko ile sonuçlanmıştır.

b) "Yüzsüzler" diye tabir edilen grup karşısında yenik düşmüştür.

c) 1993 Bütçesi, Bütçe açığının 1993 yılbaşında 53 trilyon olacağını ilan etmiş Haziran ayında okuduğu "Hükümet Programında" 100 trilyon olarak gerçekleşeceğini yazılı hale getirmiş. Hükümetinin 15 inci günü akşamı bütün televizyonlardan yayınlanan "Ulusa Sesleniş" konuşmasında ise açığın 150 trilyon olacağını ifade etmiştir. 6 ay içindeki bu kadar tutarsızlık bugünkü paketlere itimadı engellemektedir.

3. 13.4.1994 akşamı faiz-dolar değerindeki 20 trilyonu bulan oynama ve TYT Bank'taki olaylar da pakete inançsızlığı kuvvetlendirmektedir.

4. Vergi Paketi görünüşe göre varlıkları hedeflemiş olmakla beraber, aksini sağlayacak bir mevzuat düzenlemesi olmadığı için vergiler maliyete ekleneceğinden sonuçta yine dar gelirlili etkileyecektir. Zaten mevcut vergi düzeni ile ezim ezim ezilen, inim inim inleyen işçi, memur, köylü ve küçük esnaf gibi dar gelirlileri daha da zor şartlarla karşı karşıya koyacaktır.

5. İsrarlar önlenmemiş, Hayali İhracat yolsuzlukları ortaya konulduğu halde hiç bir işlem yapılmamış, paket açıklandığı gün bizzat hükümet ve iktidar tarafından yeni israf olayları ortaya konmuştur.

6. Önergelerle yapılan değişiklikle bankaların daha az vergi ödemeleri için düzenlemeler yapılmış ve finans çevrelerinin baskısı altında kalınmıştır.

7. Paket Anayasa'ya aykırı hükümler taşımaktadır. Bu muhalefetimiz aynen devam etmektedir.

Prof. Dr. Mustafa Ünal
Konya

Doç. Dr. Abdullah Gül
Kayseri

Zeki Ergezen
Bitlis

MUHALEFET ŞERHİ

Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısında (1/681)

1. Bankalarla ilgili net aktif vergisi matrahının 1/2 sinin değerlendirilmesi ve müteahhitlik hizmeti veren serbest meslek erbabının 1993 matrahlarının esas alınması yerinde bir davranış olmuştur.

2. V inci bölümde "Kanunların Uygulama Alanı" başlıklı 10 uncu maddenin (g) fıkrasında belediyeler için tahsil edilen vergi gelirlerinden ayrılan payın, sadece bir yıl için bile olsa % 1 kesinti (azaltma) yapılması uygun değildir. Mahallî idarelerin borç batağında olduğu bugünkü ortamda, hizmetlerin aksamasına neden olacağı kanaatıyla karşı çıkıyoruz.

3. VIII inci Bölümde, 13 üncü maddede, Akaryakıt Tüketim Vergisinde yapılan değişiklikle de, yine mahallî idarelere pay verilmez denilmektedir. Mevcut yasalar doğrultusunda uygulamanın sürdürülmesi, hiç değilse mevcudun korunarak Belediyelerin hizmet edebilme gücü zayıflatılmamalıdır. Mahallî idarelerimiz halkımıza doğrudan hizmet veren birimlerdir. Bu birimlerin hareket ve hizmet kabiliyetinin kısıtlanması halkımızı doğrudan etkileyecektir.

Koray Aydın
Trabzon

Osman Develioğlu
Kayseri

Gaffar Yakın
Afyon

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Ekonomik Denge İçin Yeni Vergiler İhdası ile 1.7.1964 Tarihli ve 488 Sayılı, 2.7.1964 Tarihli ve 492 Sayılı, 7.11.1984 Tarihli ve 3074 Sayılı, 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı, 31.12.1960 Tarihli ve 193 Sayılı, 21.7.1953 Tarihli ve 6183 Sayılı, 2.2.1981 Tarihli ve 2380 Sayılı, 15.7.1963 Tarihli ve 277 Sayılı Kanunların Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

Verginin Matrahı ve Oranı

MADDE 6. — Net aktif vergisi, bilanço esasına tabi olan mükelleflerin bilançolarının aktifinde, diğer mükelleflerin envanterlerinde yer alan varlıkların net değeri veya bunların dönem içindeki gayrisafi hâsılatları üzerinden hesaplanır. Varlıkların net değeri, Vergi Usul Kanununa göre değerlendirilmiş varlıkların değerinden, sadece aynı Kanuna göre ayrılmış amortisman ve karşılıkların indirilmesi sonucu bulunan değerdir. Varlıkların net değerinin hesaplanmasında yeniden değerlendirme sonucu bulunan değer esas alınır. Gayrisafi hâsılat, toplam satış tutarlarından, sadece satış indirimleri düşülmek suretiyle hesaplanır. Gelir Vergisi Kanununun 42 nci maddesi kapsamında faaliyet gösterenlerin net aktif değerlerinin hesaplanmasında, yıllara sari inşaat işleriyle ilgili olarak aktifleştirdikleri inşaat ve onarma maliyetlerinden sadece 1993 yılı hesap dönemine ilişkin olanları dikkate alınır.

Net aktif vergisinin oranı, net aktif değerleri üzerinden % 1,5, gayrisafi hâsılat üzerinden serbest meslek erbabında % 2, diğer mükelleflerde % 05'tir. Bu oranların yukarıdaki fıkrada belirtilen matrahlara uygulanması suretiyle bulunan tutarlardan yüksek olanı bu verginin tarhına esas alınır.

Banka ve sigorta muameleleri vergisinin mükellefi olanlar ile, özel finans kurumlarında ve dış ticaret sermaye şirketlerinde bu vergi, bunların sadece net aktifleri üzerinden hesaplanır. Bu hesaplamada, bankaların, sigorta şirketlerinin ve özel finans kurumlarının net aktif değerlerinin 1/2'si esas alınır.

Beyannamenin Verilmesi, Verginin Tarhı ve Ödenmesi

MADDE 7. — Mükellefler, net aktif vergisini, gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olarak bağlı buldukları vergi dairesine, adi ortaklıklar, adi komandit şirketler ve kollektif şirketler ise katma değer vergisi bakımından bağlı bulunulan vergi dairesine, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde verecekleri beyannamelerle tarh ve tahakkuk ettirirler. Verilecek beyannameye 1993 yılı hesap dönemi sonuna ilişkin bilançonun ve 1993 yılı hesap dönemi gelir tablosu veya işletme hesabı özeti, serbest meslek kazanç özeti ve envanter listesinin eklenmesi zorunludur. Net aktif değerinin 10 milyar lirayı veya gayrisafi hâsılat tutarının 30 milyar lirayı aşması halinde, bilanço ve gelir tablosunun, malî tabloların çıkarılmasına ilişkin usul ve esaslara uygun olarak düzenlendiği ve bu tablolara göre net aktif veya gayrisafi hâsılat tutarının doğru hesaplandığı konusunda, aktif toplamı 10-50 milyar lira veya gayrisafi hâsılat tutarı 30-150 milyar lira arasında olanları serbest muhasebeci malî müşavirlere ve bu rakamları aşanları yeminli malî müşavirlere olmak üzere, 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına rapor düzenletmeye ve bu konuya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Net aktif vergisi, ilki beyanname verme süresi içinde, diğerleri ise 1994 yılının Ağustos, Ekim, Aralık aylarında ve 1995 yılının Şubat ayında olmak üzere beş eşit taksitte verginin tarhına yetkili vergi dairesine ödenir. Mükelleflerin, net aktif değerleri veya gayrisafi hâsılatları üzerinden ödeyecekleri bu vergi, beyan edilen matrahları ne olursa olsun, 10 milyon liradan az olamaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

III. BÖLÜM

Ek Gayrimenkul Vergisi

MADDE 8. — 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 1 ve 12 nci maddelerinde yazılı binalar ve arsalar 1994 yılı Emlak Vergisi matrahları üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere ek gayrimenkul vergisine tabidir.

Sahip olunan konutlardan brüt alanı 150 m²'yi geçmeyen ve mükellefçe seçilen bir tanesi bu vergiden müstesnadır. Emlak Vergisi Kanununda yer alan daimî ve geçici muafıklar ile istisnalar, bu vergi bakımından da geçerlidir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bina ve arsa yönünden emlak vergisi mükellefi olanlar, bu verginin de mükellefidirler. Bu vergi, Emlak Vergisi Kanununda yazılı matrahlar ve nispetler üzerinden hesaplanır; emlak vergisi için verilen beyanname bu vergi için de verilmiş sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar emlak vergisi beyannamesini vermiş olanlar için emlak vergisi beyanları üzerinden belediyelere ek gayrimenkul vergileri hesaplanır. Hesaplanan vergi tebliğ ve tahakkuk etmiş sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emlak vergisi beyannamesinin verilmesi halinde, beyanname yer alan matrahlar üzerinden ayrıca emlak vergisi kadar ek gayrimenkul vergisi tahakkuk ettirilir. Sahip olunan konutlardan brüt alanı 150 m²'yi geçmeyen ve mükellefçe seçilen bir tanesi için ek gayrimenkul vergisi hesaplanmaz. Bu verginin fuzulen hesaplanması halinde, fazladan tahsil edilen ek gayrimenkul vergisi, 1994 yılı emlak vergisi veya ek gayrimenkul vergisinin ikinci taksidinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen kısım ileriki yılların emlak vergisinden mahsup edilir. İstisnaya tabi tutulan konutun bu istisnadan yararlanan tek konut olmadığına iddia edilmesi halinde bunun ispatı ilgili belediyelere aittir.

Beyan üzerine, beyanname verme süresi içinde tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilki beyanname verme süresi içinde, diğeri emlak vergisi ikinci taksidinin ödeme süresinde olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.

IV. BÖLÜM

Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi

MADDE 9. — 18.2.1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tabi olan ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlardan; yolcu ve yük taşımacılığında kullanılanlar hariç, ticarî işletmeye dahil olan ancak taşımacılık faaliyetinde kullanılmayanlar dahil olmak üzere, değeri 500 000 000 lirayı geçenler değerlerinin % 4'ü oranında, 1 000 000 000 lirayı geçenler ise değerlerinin % 8'i oranında bir defaya mahsus olmak üzere, ek motorlu taşıtlar vergisine tabidir. 197 sayılı Kanunun tarifler, mükellef, istisna ve muafiyetlere ilişkin hükümleri bu vergi için de geçerlidir. Hesaplanan vergi, 1 Temmuz 1994 tarihinde taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesince tahakkuk ve tebliğ edilmiş sayılır ve 31 Temmuz 1994 tarihine kadar motorlu taşıtlar vergisi ikinci taksidi ile birlikte ödenir.

Taşıtın değeri, 31.12.1993 tarihi itibarıyla, motorlu kara taşıtlarında 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 43 üncü maddesine göre belirlenen kasko sigortasına esas değeri, motorlu kara taşıtı dışındaki taşıtlarda ise varsa sigortasına esas değeri, sigortası bulunmayanlarda rayiç bedelidir. Motorlu kara taşıtı dışındaki taşıtların sigortasına esas değeri veya rayiç bedeli, taşıtların kayıt ve tescillerinin yapıldığı yerin vergi dairelerine bu Kanunun yürürlüğe

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde bir beyanname ile beyan edilir. Beyanname verilmesi veya rayiç bedelin noksan bildirildiğinin tespiti halinde taşıtın değeri, takdir komisyonu tarafından takdir edilir.

V. BÖLÜM

Ortak Hükümler

Kanunların Uygulama Alanı

MADDE 10. — Bu Kanunun uygulamasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Bu Kanuna göre tarh ve tahakkuk ettirilerek ödenen vergiler hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

b) Dar mükellefiyette, mükellefin Türkiye'deki daimî temsilcisi, birden fazla daimî temsilcisinin mevcut olması halinde mükellefin tayin edeceği daimî temsilci, tarhiyat tarihine kadar herhangi bir tayin yapılmamışsa daimî temsilcilerden herhangi birisi, daimî temsilcisinin bulunmaması halinde işlemleri mükellef adına yapanlar, bu Kanunda yer alan vergilerle ilgili ödevlerin yerine getirilmesinden sorumludur. Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla dar mükellefiyette vergi sorumlusu tayin etmeye yetkilidir.

c) Bu Kanuna göre tarh ve tahakkuk ettirilerek ödenen vergiler, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılmaz. Bu vergiler, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, hiç bir vergiden mahsup edilemez ve mükellefe iade olunmaz. 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yer alan her nevi yatırım fonları ile yatırım ortaklıklarının kazançları ve varlıkları hakkında bu Kanun ile getirilen vergiler tarh, tahakkuk ettirilmez ve ödenmez.

d) Bu Kanuna göre ödenecek vergiye ilişkin usul ve esaslar ile verilmesi gereken beyan-namelerin şekil, muhteva ve eklerini belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

e) Tarh dönemi geçtikten sonra, bu Kanunda yer alan vergilerle ilgili olarak bulunan mat-rah farkları üzerinden de ikmalen ve resen tarhiyat yapılır.

f) Bu Kanuna göre tahsil edilen vergiler üzerinden 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanuna göre mahallî idarelere pay verilmez.

g) 2.2.1981 tarih ve 2380 sayılı, Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Ge-lirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesi ile genel bütçe vergi gelirleri tah-silat toplamı üzerinden aynı Kanunun Geçici 3 üncü maddesine atfen 1994 yılı Bütçe Kanunu-nun 60 ıncı maddesinin (d) bendi uyarınca, belediyeler için ayrılmakta olan % 8.55 oranındaki pay, bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen aydan itibaren 31.12.1994 tarihine kadar % 7.55 olarak uygulanır.

VI. BÖLÜM

Damga Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 11. — 1.7.1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu Kanuna ekli (1) sayılı tablodaki 1.1.1994 tarihinde geçerli olan maktu vergiler (maktu ve nispi vergilerin asgarî ve azamî miktarlarını belirleyen hadler dahil) % 100, nispi vergiler % 20 oranında artırılmıştır. Bakanlar Kurulu, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan maktu vergileri (maktu ve nispi vergilerin asgarî ve azamî miktarlarını belirleyen hadler dahil) ile nispi vergileri birlikte veya ayrı ayrı, maktu vergilerde on katına, nispi vergilerde ise bir katına kadar artırmaya, uygulanmakta olan maktu vergileri yarısına kadar, nispi vergileri ise bu fıkra ile artırılmadan önceki seviyelerine indirmeye, bu had ve miktarlar arasında yeni had, miktar ve nispetler tespit etmeye yetkilidir.”

VII. BÖLÜM

Harçlar Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 12. — 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun mükerrer 138 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna bağlı tarifelerdeki 1.1.1994 tarihi itibarıyla geçerli olan maktu harçlar (maktu ve nispi harçların asgarî ve azamî miktarlarını belirleyen hadler dahil) % 100, nispi harçlar % 20 oranında artırılmıştır. Yıllık harç kapsamında bulunan belgelere ait 1994 yılı kıst dönemine ait harçlar tahsil edilmez. Bakanlar Kurulu, bu Kanuna bağlı tarifelerde yer alan maktu harçları (maktu ve nispi harçların asgarî ve azamî miktarlarını belirleyen hadler dahil) ile nispi harçları, tarifeler yahut tarifelerin ilgili fıkra ve bentleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere; maktu harçlarda on katına, nispi harçlarda ise bir katına kadar artırmaya, uygulanmakta olan maktu harçları yarısına kadar, nispi harçları ise bu fıkra ile artırılmadan önceki seviyelerine indirmeye, bu had ve miktarlar arasında yeni had, miktar ve nispetler tespit etmeye yetkilidir.”

VIII. BÖLÜM

Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 13. — 7.11.1984 tarihli ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “... 15 puana kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.” ifadesi, “... % 300 (yüzde üçyüz)’e kadar artırmaya veya sıfır’a (0) kadar indirmeye yetkilidir.” şeklinde, 6 ncı maddenin birinci ve üçüncü fıkraları ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi dairelerince tahsil edilen akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının % 5’i Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Fonuna, % 5’i ise Bakanlar Kurulunca tespit edilecek nispetlere göre tahsil edildiği ayı takip eden bir ay içinde, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde ilgili hesaplara yatırılır.

- a) Toplu Konut Fonuna
- b) Kamu Ortaklığı Fonuna
- c) Belediyeler Fonuna
- d) Belediyelere
- e) Karayolları Genel Müdürlüğüne
- f) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne
- g) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne
- h) Türk Sporunu Teşvik Fonuna

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- i) Savunma Sanayii Destekleme Fonuna
- i) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna
- j) Vakıflar Genel Müdürlüğüne
- k) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığındaki Hesaba
- l) Özel İdarelere”
- m) Bitkisel ve hayvansal hastalık ve zararlılarla mücadelede sarf olunmak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığına
- n) Turizmi Geliştirme Fonuna (Tanıtım)

“Bakanlar Kurulu, akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının dağıtımına tabi olacak % 10 oranını sıfıra (0) kadar indirmeye ve indirilmiş oranı kanunî oranına kadar yeniden yükseltmeye ve dağılımı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Fonu ile yukarıda belirtilen hesaplar arasında değişik nispetlere göre yeniden belirlemeye yetkilidir. Akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının genel bütçeye gelir kaydedilen kısmından 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanuna göre mahallî idarelere pay verilmez.”

IX. BÖLÜM

Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 14. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 49 uncu maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“Kalkınma planları ve yıllık programlarda belirtilenlerden, Maliye Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenen sektörlere ait olup Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgelerinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisi, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenir. Bu ertelemede 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun süre ve tecil faizi ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen vergi, tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizleri % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez.”

X. BÖLÜM

Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 15. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanuna aşağıdaki geçici maddede eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 40. — Sporculara transfer ücreti olarak yapılan ödemeler, 1.5.1994 - 31.12.2000 tarihleri arasında gelir vergisinden müstesnadır. Bu ücretler üzerinden % 15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır Bu istisnanın tevkif yoluyla ödenen gelir vergisine şümlü yoktur.

Bakanlar Kurulu % 15 oranını, % 25 oranına kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

XI. BÖLÜM

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklik

MADDE 16. — 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 70 inci maddesinin 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. 233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine tabi iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahallî idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile hususî kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar.”

XII. BÖLÜM

Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklik

MADDE 17. — 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

İl Özel İdare ve Belediye Borçlarının Mahsubu

EK MADDE 4. — 1. İl Özel İdareleri ve belediyelerin, bunlara ait tüzelkişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzelkişiliğini haiz kuruluşların, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen borçları, Maliye Bakanlığının talebi üzerine, İller Bankası tarafından bu Kanun hükümlerine göre söz konusu idarelere dağıtılacak paylardan kesilerek belirlenecek hesaplara nakden veya hesaben ödenir.

2. İl Özel İdareleri ve belediyelerin, bunlara ait tüzelkişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzelkişiliğini haiz kuruluşların, Hazinesinin kefalet veya garanti ettiği dış kredilerden kaynaklanan ve Hazinece kefil veya garanti eden sıfatıyla anılan kurum ve kuruluşlar adına alacaklısına yapılan ödemelerden doğan borçları da dahil her ne sebeple olursa olsun Hazineye olan mevcut ve doğacak borçları ile Sosyal Sigortalar Kurumuna olan prim borçları Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı veya Sosyal Sigortalar Kurumunun talebi üzerine İller Bankası tarafından bu Kanun hükümlerine göre söz konusu idarelere dağıtılacak paylardan kesilerek belirlenecek hesaplara nakden veya hesaben ödenir.

3. — Büyükşehir Belediyelerinin, bunlara ait tüzelkişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzelkişiliğini haiz kuruluşların, yukarıdaki bentler kapsamına giren mevcut veya doğacak borçları, Maliye Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Sosyal Sigortalar Kurumunun talebi üzerine İller Bankası tarafından yine aynı bentler hükümleri dairesinde, bu idarelere 27.6.1984 tarih ve 3030 sayılı Kanun hükümlerine göre ayrılacak paylardan kesilerek mahsup edilir.

4. — 1, 2 ve 3 numaralı bent hükümlerinin uygulamasında bu idarelerin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen borçları öncelik hakkına sahiptir.

5. — Mahsup işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

XIII ÜNCÜ BÖLÜM

5237 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu İle Diğer Kanunlarla Belediyelere Verilen Payların Belediye Vergi ve Resimleri Hükmünde Olduğuna Dair Kanun İle İlgili Değişiklik

MADDE 18. — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile Diğer Kanunlarla Belediyelere Verilen Payların Belediye Vergi ve Resimleri Hükmünde Olduğuna Dair 15.7.1963 tarih ve 277 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile diğer kanunlarla belediyelere verilmekte olan her çeşit paylar belediye vergi ve resimleri hükmündedir. Bu paylar belediyelerin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsili gereken borçları dışında haczedilemez.

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 19. — 12.4.1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (i) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 20. — Bu Kanunun 13 üncü maddesi yayımını izleyen ayın başında, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

